

Szegedi Járásbíróság útján

Alkotmánybíróság
részére

1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Ügyszám: IV/1226 - 0 / 2017

Érkezett: 2017 JÚN 07.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Kezelőiroda:

A Selex-M Kft.

SZEVEDI JÁRÁSBÍRÓSÁG	
25.	
Erk.: 2017. MÁJ. 25.	
Példány: 2	Mell: 7 db
Az ügyintéző: 3. 11. 617	

joggar) – a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőnk (Dr. Bencző Ügyvédi Iroda, 4026 Debrecen, Bethlen u. 10-12/A. 1/11., képv.: Dr. Bencző Ákos ügyvéd) – útján az Magyarország Alaptörvénye 24.§ (2) bekezdés d.) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. § rendelkezése alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztjük elő:

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Szegedi Törvényszék 5.Bnyf.264/2017/2. sorszámu végzése alaptörvény-ellenességét, és a döntést az Abtv. 43.§ (4) bekezdése rendelkezései alapján az I. fokú döntésre is kiterjedő hatállyal semmisítse meg, továbbá utasítsa az eljáró bíróságokat új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára, mivel a bírói döntés sérti az indítványozónak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogait.

Indokolás:

1.)

A Szegedi Törvényszék 5.Bnyf.264/2017/2. sorszámu, sérelmezett jogerős döntését az indítványozó 2017. május 03. napján vette kézhez, így jelen indítvány az Abtv. 30. §. (1) bekezdése szerint rögzített határidőn belül kerül előterjesztésre.

2.)

Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogai:

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

A XIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez.

A tulajdon társadalmi felelősséggel jár. Ezen alapvető jog azt jelenti, hogy senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek,

1. 11. 10-15
2. kiterjed tulajdonára
3. 11. 2017. 11. 30
1
tegyene fel 45-na!
2
2017. 11. 30
2017. MÁJ. 25

valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik. Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák. Az Európai Unió Alapjogi Chartája kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. Az Alkotmánybíróság döntésében már rámutatott, hogy a tulajdonjog valamely tartalmi elemének a korlátozása csak akkor jár magának a tulajdonjognak, mint alkotmányos jognak a korlátozásával, és ezáltal csak akkor alkotmányellenes, ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan. (2299/B/1991 AB határozat)

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. A (3) bekezdés rendelkezése szerint a büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A (7) bekezdés pedig a jogorvoslathoz való jogot biztosítja mindenki számára.

Az Alaptörvény 28. cikk alapján a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

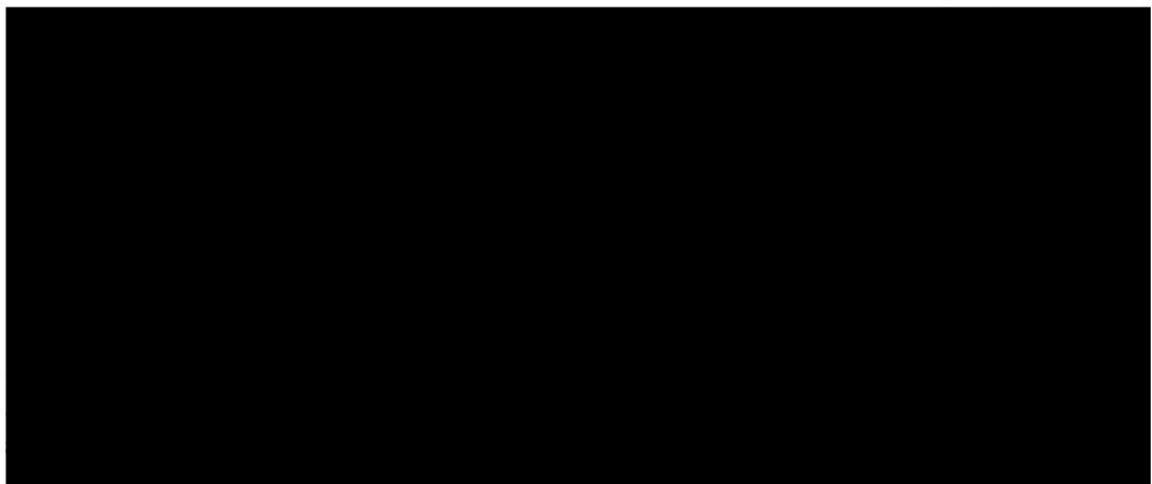
3.)

A közvetlen érintettség kifejtése:

3.1. A bírói döntés alapjául szolgáló tényállás

A Büntető Törvénykönyv (Btk.) 396. § a.) pontjába ütköző költségvetési csalás és más bűncselekmények miatt Miss János Péter és társai ellen indult büntetőeljárásban a Szegedi Járásbíróság 18.B.ny.258/2015/4. sorszámú jogerős végzésével a Be.159. § (1)-(3) bekezdése alapján, valamint a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. tv. 6. § (1) bekezdése alapján vagyoneklobzás biztosítására mindösszesen 161.885.000 Ft erejéig, míg a jogi személlyel szemben alkalmazható pénzbírság biztosítására 485.655.000 Ft erejéig az indítványozó Selex-M Kft. jogi személy tulajdonát képező

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

zár alá vételét rendelte el.

A büntetőeljárással párhuzamosan a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Hajdú-Bihar Megyei Igazgatósága a 15/09/350085/1856. számú megbízólevéllel elrendelte a Selex-M Kft. vonatkozásában 2012. január 1. napjától 2014. december 31-ig terjedő időszakra – mely azonos a büntetőeljárás során a gyanúsításban közölt elkövetési időszakokkal – az általános forgalmi adó adónem tekintetében a bevallások utólagos ellenőrzését. Az ellenőrzés megállapításai alapján a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a 2020728127/2016. iktatószámú határozatával, a vizsgálattal érintett időszakra, az adózó terhére 132.957.000 Ft adókülönbötetet állapított meg, amely teljes egészében adóhiánynak minősült.

A NAV fenti sorszámu határozata – fellebbezés hiányában – jogerőre emelkedett, amely jogerős határozat alapján a Selex-M Kft. a határozatban megállapított adókülönbötetet, valamint 66.478.000 Ft adóbírságot és 14.332.000 Ft összegű késedelmi pótlékot 2016. szeptember 23. napján az adóhivatal részére megfizetett.

A fenti tények alapján a Selex-M Kft. indítványozta a fenti vagyonelemek vonatkozásában a zár alá vétel megszüntetését. **Az indítvány mellékleteként csatolt okiratokkal a Selex-M Kft. igazolta, hogy a büntetőeljárás tárgyát képező, a gyanúsítás szerint a Magyar Államnak, mint sértettnek okozott vagyoni hátrányt teljes egészében megtérítette.**¹ Hivatkozott továbbá arra, hogy – többek között - éppen a vagyoni hátrány megtérítésével kapcsolatos magatartása okán a zár alá vétel elrendelésének a törvényben konjunktív feltételeként meghatározott „kielégítés későbbi veszélye” sem áll fenn.

Az indítványozó vagyonelemeinek zár alá vétele megszüntetésére vonatkozó indítványát a Szegedi Járásbíróság 13.Bny.1/2017/2. sorszámu végzésében elutasította. Az elutasító határozat megállapította, hogy

- a zár alá vétel elrendelése a vagyonelemek biztosítására, valamint a jogi személlyel szemben előre láthatóan alkalmazásra kerülő pénzbírság kiszabása biztosítása érdekében került sor,
- megállapította továbbá a Btk. 74. § (1) bekezdés a.), b.), d.) pontjainak, továbbá a (2) bekezdésének tartalmát(!).²
- Kifejtette azon álláspontját, hogy továbbra is fennáll az alapos gyanú arra vonatkozóan, hogy a gyanúsítottak a Selex-M Kft. felhasználásával, annak javára realizálták a bűncselekmény elkövetése útján a jogosulatlan vagyoni előnyt, ezért
- továbbra is indokolt a Be. 159. § (1) és (2) bekezdés rendelkezéseire figyelemmel a zár alá vétel fenntartása.
- Kifejtette azon álláspontját továbbá, hogy „... a majdani, jövőbeni vádemelést követően lefolytatott bírósági eljárás után lehet csak ténylegesen megállapítani a.) az elkövetési érték pontos összegét”,
b.) hogy a gyanúsítottak a bűncselekménnyel összefüggésben szereztek-e vagyont,
c.) a vagyongyarapodás mértékét, illetve hogy
d.) emiatt van-e helye vagyonelemeknek és
e.) hogy a Btk. 74. § (2) bekezdésében foglaltak intézkedések megtételének helye lehet-e.

A sérelmezett I. fokú határozattal szemben az indítványozó, annak súlyosan jogszabálysértő volta miatt fellebbezéssel élt, amely döntést a jogorvoslati kérelme alapján eljáró Szegedi Törvényszék a jelen indítvánnyal érintett 5.Bnyf.264/2017/2. sorszámu - további jogorvoslattal nem támadható – végzésével, annak helyes indokai alapján helybenhagyta.

¹ A 4/2015. Büntető jogegységi határozat alapján a költségvetési csalás sértette a Magyar Állam, a költségvetési csalás esetén a védendő jogi tárgy a Magyar Állam költségvetése.

² Szegedi Járásbíróság 13.Bny.1/2017/2. számú végzése 6. oldal 3. bekezdés 2. mondata

A folyamatban lévő büntető eljárásban a Selex-M Kft.-vel szemben alkalmazott kényszerintézkedés mindösszesen **647.510.000.-Ft értékben** jelenti a társaságnak a vagyona fölötti rendelkezés szabadságához fűződő alkotmányos alapjogának korlátozását.

Jelen indítvány előterjesztésének időpontjáig a terheltekkel szemben vádirat benyújtására még nem került sor.

3.2. A bírói döntés alapját képező jogi normák

A Be. 159. § (1) bekezdése alapján a zár alá vétel a dolog, a vagyoni értékű jog, a követelés, illetve a szerződés alapján kezelt pénzeszköz feletti **rendelkezési jogot** függeszti fel. A rendelkezési jog jelen esetben, mint a társaság tulajdonjogának részjogosítványa értelmezhető.

A Selex-M Kft. vagyonát érintő zárlat megszüntetésére vonatkozó indítvány elbírálása során a II. fokon eljáró bíróság nem kerülhetett volna meg az Alaptörvényben és a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. tv.-ben meghatározott garanciális rendelkezések vizsgálatát, hiszen a büntető eljárásban a különböző kényszerintézkedések szükségszerűen és mindenképpen valamilyen alkotmányos alapjog sérelmével járnak.

A kényszerintézkedések elrendelések lényege - éppen az alkotmányos jogot korlátozó jellegük miatt -, hogy az elrendelt kényszerintézkedés mindig egy, azzal elérni kívánt célhoz igazodik, így elrendelésére csak akkor kerülhet sor, ha a büntető eljárásban elérni kívánt cél más eszközzel nem biztosítható. A célhoz kötöttségen túl garanciális elem az indítványok elbírálására nyitva álló, törvényben rögzített rövid határidő, az indítvány elbírálása során nem sérülhet a védelemhez való jog, a fegyveregyenlőség elve, valamint a jogszabályok szövegének értelmezése során irányadó alkotmányos szabályok külön korlátot állítanak fel a jogalkalmazó számára. Ezen alkotmányos alapelvek, mint a bírói döntés korlátai jelennek meg az alábbiak szerint:

a.) A tulajdonjog korlátozásának célhoz kötöttsége

Az indítványozóval szemben a bűnügyi zárlat elrendelésére a vagyonelkobzás biztosítására, valamint a jogi személlyel szemben előre láthatóan alkalmazásra kerülő pénzbírság kiszabása biztosítása érdekében került sor. A sérelmezett határozat összhangban a jogszabály szövegével tehát önmaga is kijelölte azt a célt, amellyel összefüggésben a kényszerintézkedés alkalmazásra került.

aa.) Bűnügyi zárlat elrendelése a vagyonelkobzás biztosítására

A gyanúsítottakkal közölt tényállás szerint a Selex-M Kft. ügyvezetői a jogi személy felhasználásával áfa adónemben vagyoni hátrányt okoztak az államnak, mely bűncselekménnyel összefüggésben a Be. 159. § (2) bekezdése rendelkezései szerint – a Btk. 74.§. alkalmazásával - vagyonelkobzásnak van helye.

A Btk. 74. § (1) bekezdés a.), b.) és d.) pontja rendelkezései szerint vagyonelkobzást kell elrendelni arra a bűncselekményből eredendő vagyonra,

- amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett, továbbá
- a vagyonra, amelyet az elkövető a bűnszervezetben való részvétel alatt szerzett, illetve

- arra a vagyona is, amely a bűncselekmény elkövetéséből eredő, a bűncselekmény elkövetése során, vagy azzal összefüggésben szerzett vagyona helyébe lépett.

Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése szerint a vagyonekhozást el kell rendelni abból a bűncselekményből eredő a bűncselekmény elkövetése során, vagy azzal összefüggésben szerzett vagyona is, amellyel a gazdálkodó szervezet gazdagodott. Az elsőfokú bíróság sérelmezett végzése rámutatott arra, hogy a Selex-M Kft. ügyvezetői a jogi személyt használták fel a bűncselekmény elkövetésére, ezért a céggel szemben továbbra is indokolt a későbbi vagyonekhozás elrendelése biztosítására a cég vagyonának zár alá vétele.

Álláspontunk szerint a jogi személlyel szemben már lefolytatott közigazgatási eljárásban megállapított adókülönbözet - 132.957.000 Ft, - az a vagyongyarapodás, amely a Btk. 74. § (2) bekezdései alapján, mint vagyonekhozás alá eső érték állapítható meg a gyanúsítottak bűnösségének megállapítása esetén. A vagyonekhozás természetesen csak a bűncselekménnyel összefüggésben megszerzett vagyona terjedhet ki és a Selex-M Kft. jogi személy az I. pontban igazoltak szerint a gyanúsításban közölt cselekménnyel összefüggő vagyongyarapodását – illetve ezen túlmenően is a költségvetést ért teljes vagyoni hátrányt – még a nyomozás során visszafizette, illetőleg megtérítette.

Mivel a Selex-M Kft. a gyanúsításban leírt bűncselekménnyel összefüggésben az adóigazgatási eljárás eredményeként a vagyongyarapodását a költségvetésnek megfizette, a bűncselekménnyel összefüggésben vagyonekhozásnak még bűnösség megállapítása esetén sincs helye az eljárás későbbi szakaszában.³

Álláspontunk szerint ebből pedig okszerűen következik, hogy a Be. 159. § (2) bekezdésében meghatározott anyagi jogi feltétel - a vagyonekhozás alkalmazásának lehetősége - megszűnése és a kényszerintézkedés célhoz kötöttsége a jogalkalmazó részére is döntési korlátot jelent.

ab.) Bűnügyi zárlat elrendelése a jogi személlyel szemben előre láthatóan alkalmazásra kerülő pénzbírság kiszabása biztosítása érdekében

A 2001. évi CIV. tv. 7. § (2) bekezdése rendelkezései szerint, ha a büntetőeljárás során a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazásának lehet helye, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. tv. (Be.) rendelkezéseit a törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni. Ugyanezen jogszabályhely 11. § (1) bekezdése rendelkezései szerint, ha a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazásának szükségessége merül fel, a zár alá vételt a jogi személlyel szemben előreláthatóan alkalmazásra kerülő pénzbírság végrehajtásához szükséges vagyontárgyakra kell elrendelni.

A jogszabály idézett rendelkezése helyes értelmezése szerint a zár alá vétellel érintett vagyontárgyak **értékbeli korlátja** annak az értéknek a meghatározásától függ, amely a büntetőeljárás befejezésével előreláthatóan pénzbírságként kerülhet kiszabásra a jogi személlyel szemben.

A törvény szó használatában az „előreláthatóan” kifejezés használata egyfajta mérlegelő tevékenység elvégzését teszi a nyomozási bíró feladatává, akinek a törvény adta kereteken belül - 500.000.-Ft-tól az elkövetési érték háromszorosáig terjedő összegben - előre tételeznie kell azt az összeget, amely a büntetőeljárás adatai szerint a jogi személlyel szemben kiszabható pénzbírság mértéke lehet. A nyomozási bíró a törvény által hatáskörébe utalt

³ Ld: 3.2. d.) pontban kifejtetteket

döntést a jogszabályok tartalmának megfelelően köteles meghozni. Mérlegelő tevékenységének körében számot kell adnia arról, hogy az „előreláthatólag alkalmazásra kerülő pénzbírság” mértékének meghatározásakor milyen szempontokat és milyen okból vett figyelembe.

b.) A döntés meghozatalára nyitva álló határidő

A Büntetőeljárási törvény (Be.) 214. § (1) bekezdés rendelkezései szerint a nyomozási bíró – ha e törvény másképp nem rendelkezik – az indítvány előterjesztésétől számított 3 napon belül indokolt végzéssel határoz. A Selex-M Kft-nek a zár alá vétel megszüntetésére vonatkozó indítványát a Csongrád Megyei Főügyészségen keresztül terjesztette elő. A Főügyészség a 2017. január 2. napján kelt, az első fokú bírósághoz címzett átiratában indítványozta a zár alá vétel fenntartását, mivel a kényszerintézkedés feloldását nem tartotta indokoltnak.⁴ Az indítvány és az átirat alapján a bíróságnak legkésőbb 2017. január 5. napjáig kellett volna döntenie a kényszerintézkedés fenntartásáról, vagy megszüntetéséről.

c.) Fegyveregyenlőség elve

A zár alá vétel megszüntetésére vonatkozó indítványunkat megismerve a Csongrád Megyei Főügyészség a zár alá vétel fenntartására tett indokolt javaslatot.⁵ A bíróság döntése meghozatala előtt nem küldte meg az indítványozó részére a Főügyészség álláspontját tartalmazó átiratot.

d.) A jogszabály szövegének helyes értelmezése

A **Selex-M Kft. a gyanúsításban közölt bűncselekménnyel összefüggésbe hozott, költségvetést ért vagyoni hátrányt külön eljárás keretében megfizette.** A büntető anyagi jog szerint meghatározott **vagyoneklobzás célja** a bűnös úton elért vagyongyarapodás elvonása, **így amennyiben a vagyongyarapodás a sértetthez már visszajutott, abban az esetben vagyoneklobzást sem lehet elrendelni,** következésképpen ennek biztosítására zár alá vételnek sincs helye.⁶ Csak *contra legem* jogalkalmazás esetén kerülhet sor a vagyongyarapodás sértettnak történő megtérítését követően a Btk. 74. § (2) bekezdésében meghatározott vagyoneklobzás alkalmazására és ennek biztosítására zár alá vétel elrendelésére.

e.) Fair eljárás követelménye, a döntés indoklási kötelezettsége

A tisztességes elbírálás követelménye nem csupán a jogszabályok megtartásával azonos, bár ez mindenképpen szükséges feltétele annak. A fair eljárás azonban ennél többet is jelent, szorosan összefügg a védekezéshez, védelemhez, jogorvoslathoz való joggal. Követelmény ugyanakkor az eljárás során hozott döntés indokolásának kötelezettsége is a bíróság oldaláról, hiszen az ügyfél a jól szerkesztett döntésből értesülhet a döntés okairól.

Az Alaptörvényben rögzített, több garanciális szabályból álló tisztességes eljárás (fair trial) olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél.

⁴ Jogi képviselőnkhez intézett 2017. január 4. napján kelt tájékoztatás tartalma szerint

⁵ Szegedi Járásbíróság 13.Bny.1/2017/2. sorszámú végzése 5. oldal 1. bekezdés

⁶ 69/2008. BK vélemény

A bíróságnak nemcsak a döntéshozatali eljárása, de a zár alá vétel fenntartására vonatkozó döntése is alapvetően sérti az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát az alábbiak szerint:

4.) A bírói döntés Alaptörvénybe ütközése

4.1 Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme

a.) A jogvita ésszerű határidőn belüli elbírálásához való jog sérelme

A sérelmezett határozat tartalmából is megállapítható, hogy az első fokú bíróság **a 2017. január 2. napján érkezett indítványról 2017. február 28. napján hozott határozatot** és azt újabb 17 nap múlva 2017. március 17. napján közölte a Selex-M Kft. alulírott képviselőjével. A bíróság eljárása során figyelmen kívül hagyta a Be. 214.§ (1) bekezdésében meghatározott, a döntés meghozatalára nyitva álló 3 (három) napos kötelező határidőt.

Bár az Alaptörvény a jogvita elbírálására az ésszerű határidőt jelöli meg a jogalkalmazó számára alkotmányos alapkövetelményként, azonban nehezen vitatható, hogy amennyiben a jogalkalmazó számára a törvény naptári napokban meghatározott, szigorú határidőt biztosít a jogvita elbírálására, abban az esetben maga a jogalkotó fejezi ki azt az igényét, hogy mit tekint az alkotmányos alapkövetelmény megvalósulása szempontjából ésszerű határidőnek (5/2017 (III.10.) AB határozat (16) bekezdése).

Természetesen ez azt is jelenti, hogy amennyiben a jogalkalmazó a jogvitában a számára törvényben kötelezően előírt határidőben döntést nem hoz, abban az esetben – függetlenül az eljárásban résztvevő személy eljárási minőségétől – sérül az ügyfél tisztességes bírósági eljáráshoz való joga.

A Selex-M Kft. vagyona fölötti rendelkezési jog korlátozásának megszüntetése a bíróság hatáskörébe tartozó döntés, így amennyiben a bíróság nem, vagy nem határidőben gyakorolja a hatáskörét, abban az esetben

- az indítványnak helyt adó döntés esetén a vagyon korlátozásmentes használatához fűződő alkotmányos jogok is sérülnek, míg
- az indítványt elutasító döntés esetén a jogorvoslat lehetőségének megnyílásához fűződő, szintén az Alaptörvényben meghatározott alapjog sérül.

Nem függetlenül az Alaptörvényben hivatkozott *Felelősség* fogalmától, gyakorlati kérdés, hogy az indítvány elbírálására nyitva álló kötelező határidő közel két hónapos elmulasztásával a jogalkalmazó jogi – több jogágot is érintő - felelősséget köteles vállalni a döntéshozatali eljárására vonatkozó jogszabályok tartalmának megsértéséért.

A *Felelősség* fogalma ugyanis nem elválasztható a fenti megközelítés alapján az önkéntes jogkövetés követelményétől, ennek lényege, hogy a jogi normák akkor válnak az emberek sajátjává, ha azok az erkölcsi érzéküknek is megfelelnek, azzal egybevágunk. A jogszabályok érvényesülése körében az önkéntes jogkövetés természetesen a jogalkalmazó számára is alapkövetelmény, hiszen a bíró köteles a tisztségéhez méltó, kifogástalan magatartást tanúsítani és tartózkodni minden olyan megnyilvánulástól, amely a bírósági eljárásba vetett

bizalmat vagy a bíróság tekintélyét csorbítaná.⁷ Természetesen az önkéntes jogkövetés hiánya a döntést hozó bíró részéről alapvetően rendíti meg a jogkereső ügyfelek bizalmát a bíróságok működésében.

b.) A fegyveregyenlőség elve, a hatékony védelemhez való jog sérelme

Minimálisan elvárható lett volna a Szegedi Járásbíróság részéről, hogy a döntéshozataláig eltelt közel két hónap alatt megküldje az indítványt tevő részére a Főügyészség álláspontját tartalmazó átiratot. A fegyveregyenlőség alkotmányos alapelve szerint minimumfeltétel, hogy az ügyben releváns tény – ideértve a kifejtett jogi álláspontot is – tartalmazó nyilatkozatokat a felek ugyanolyan mélységben ismerhessék meg. A fair eljárás a hatékony védelemhez való jog biztosítását is jelenti, amely jelen esetben csak akkor lett volna biztosított, ha a védelem kellő időben megismerheti a Főügyészség indítvánnyal kapcsolatos álláspontját.

c.) Az indokolási kötelezettség sérelme

A Be. 214. § (1) bekezdése rendelkezése szerint a nyomozási bíró az indítványról indokolt végzéssel határoz, indoklásában ki kell térnie az indítvány törvényi feltételeinek fennállására vagy annak hiányára. Az indokolási kötelezettség teljesítése körében tehát a bíróságnak nem csak azokra az érvekre és körülményekre kell kitérni, amit a döntése meghozatala során irányadónak tekintett, hanem számot kell adni arról is, hogy az azokkal szemben álló érveket milyen okból mellőzte illetve nem fogadta el. A határozat megfelelő indokolása tehát nem pusztán formális kötelezettség, hanem ezen múlik a határozat meggyőző ereje.

A másodfokú bíróság az elsőfokú fokú bíróság indítványt elutasító döntését lényegében helyes indokainál fogva helyben hagyta. A döntés indokolása tartalmilag mindössze négy rövid bekezdés, amelyből nem ismerhető meg, hogy a bíróság a döntése meghozatalakor milyen szempontokat vett figyelembe, lényegét tekintve a döntése pusztán kinyilatkoztatás, amely nem alkalmas arra, hogy a bíróságnak az indítványtevővel ellentétes jogi indokait megismerjük.

A bírói döntés szakjogi megalapozottságának vizsgálata alapvetően nem alkotmányossági kérdés, azonban a bírói döntés szakjogi indokolása jelen esetben számos alapjogi problémát is felvet. Mivel a másodfokú bíróság helyes indokainál fogva hagyta helyben az első fokú döntést, ezért jelen indítványunkban is kénytelenek vagyunk a jogerős döntés indokaiként az I. fokon eljáró bíróság indoklását elemezni.

A nyomozóhatóság az eljárás során igazságügyi könyvszakértői bizonyítást foganatosított, amely alapján – az ott megállapított elkövetési érték figyelembevételével - került sor a gyanúsítás közlésére, gyanúsítottak kihallgatására. Ezen kihallgatási jegyzőkönyvet a Főügyészség a nyomozási bíró részére megküldte.⁸ A gyanúsítás közlésével, a közölt gyanúval szemben nyílik meg a terhelt védelemhez, védekezéshez való joga.

Ennek ismeretében megdöbbentő a bíróság azon kifejtett álláspontja, hogy az elkövetési érték pontos összegét – amely alapja a vagyonegyszerűsítésnek és a jogi személlyel szemben kiszabható pénzbírságnak - csak a lefolytatott bírósági eljárás után lehet megállapítani.

⁷ A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. tv. 37. § (2) bekezdés

⁸ Csongrád Megyei Főügyészség 2B.1541/2014. számú, 2017. január 4-i tájékoztatása a Selex-M Kft. alulírott jogi képviselője részére

A bíróság nem kevesebbet állít, minthogy a büntető eljárás keretében bűnösség megállapítására és büntetés kiszabására anélkül kerülhet sor, hogy a bíróság tisztázná az elkövetési értéket. Ez a bírósági megállapítás azonban teljességgel tarthatatlan, hiszen a gyanúsított védelemhez, védekezéshez való alapvető jogát korlátozná, amennyiben az elkövetési értéket nem a gyanúsításkor közölnék a terhelttel, hanem az eljárás befejezését követően állapítanák meg, hogy az egyébként minősítő körülményként meghatározott elkövetési érték a költségvetési csalás melyik minősített esetének felelne meg.

Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy a bíróságnak ezen álláspontja nem elírás, hiszen ugyanilyen következetességgel állítja azt is, hogy a bírósági eljárást követően lehet majd pontosan megállapítani a vagyongyarapodás tényleges összegét és ez alapján lehet majd (valamilyen a Be.-ben nem szabályozott külön eljárásban?) a Btk. 74. § (2) bekezdésében meghatározott intézkedéseket megtenni.

A Selex-M Kft. indítványában külön kitért arra, hogy a Selex-M Kft. vagyoni helyzete alapján a Be. 159. § (2) bekezdésében konjunktív feltételként meghatározott, „a későbbi kielégítés megghiúsulásának veszélyére” vonatkozó feltétel nem áll fenn. Ennek ellenére a bírói döntés a Be. 159. § (1) és (2) alkalmazásának indokoltságát kizárólag arra vezeti vissza, hogy álláspontja szerint a Selex-M Kft. a bűncselekmény alapján a Btk. 74. § (2) bekezdése szerint gazdagodott, a kielégítés későbbi veszélyének fennállása vonatkozásában azonban a bírói döntés indokolása semmilyen megállapítást nem tartalmaz.

Kétségtelen, hogy a jogszabály a kényszerintézkedés elrendelésének feltételeit azért határozta meg, hogy azokat a jogalkalmazó döntése meghozatala során vizsgálja és kizárólag a bírói döntés indokolásából következtethetünk arra, hogy a bíróság döntése meghozatalakor ténylegesen vizsgálta-e a kényszerintézkedés feltételeink együttes fennállását.

Természetesen a nyomozási bírónak észlelnie kellett, hogy a SELEX-M Kft. vonatkozásában a „későbbi kielégítés veszélyének” fennállására nincs adat a nyomozati eljárásban, sőt ezzel ellentétesen a társaság vezető tisztségviselői mindent megtettek annak érdekében, hogy a társaság fizetőképességét a büntetőeljárásban alkalmazott kényszerintézkedés ellenére is fenntartsák.

Amennyiben a bíróság az indoklási kötelezettség körében nem adott számot a döntése alapját képező tényekről, pl. a kielégítés megghiúsítására vonatkozó tipikus magatartások (feltűnően értékaránytalan ügylet kötése, nagy összegű hitelfelvétel, fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet előidézése) elkövetéséről, abban az esetben kizárólag arra lehet következtetni, hogy a bíróság a kényszerintézkedés fenntartásáról hozott döntése során nem vizsgálta a jogszabályi feltételek fennállását. A bírói döntés szakjogi megalapozottságának vizsgálata alapvetően nem alkotmányossági kérdés, azonban az már igen, hogy a bírói döntés indokolása tartalmazza-e a jogszabályban vizsgálni rendelt feltételekkel kapcsolatos bírói álláspont kifejtését. Amennyiben nem, úgy az indoklási kötelezettség hiánya, mint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott alapjog sérelme, már alkotmányossági kérdésként vizsgálható.

d.) Az Alaptörvény 28. cikk sérelme, a jogszabály szövegének értelmezése

A Btk. 74.§ (1) és (2) bekezdései rendelkezéseiben meghatározott vagyoneklobzással kapcsolatos joggyakorlat egységesítésére kiadott 69/2008. BK vélemény szerint nem lehet vagyoneklobzást elrendelni arra a vagyonra, amelyet a sértettnek kell kiadni vagy visszaadni, vagy amely a sértetthez már visszajutott.

A vagyonekobbzás alkalmazása, illetve mértéke nem veszélyeztetheti vagy korlátozhatja a sértett vagyoni kárának gyors és - lehetőség szerinti - teljes megtérítését. A sértett kárának jóvátételéhez nagyobb érdek fűződik, mint a vagyonekobbzás elrendeléséhez. Ennek megfelelően a büntetőeljárás eredményeként - amennyire lehetséges - helyre kell állítani az elkövető és a sértett korábbi, a bűncselekmény elkövetése előtt vagyoni helyzetét.

A Selex-M Kft. a sértett 132.957.000.- Ft összegű adókülönbözetként jelentkezett teljes vagyoni hátrányát megtérítette a zár alá vételt követően, így a vagyoni hátrány megtérítését követően vagyonekobbzás ezt követően történő fenntartása feltételei - cél hiányában - megszűntek. A sértett vagyoni hátrányának megtérülését követően az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor irányadó alkotmányossági követelmény szerint sem a józan észnek, sem a közjónak nem felel meg az a bírói döntésben kinyilvánított álláspont, hogy a vagyonekobbzás törvényi feltételeinek megszűnését követően a vagyonekobbzás biztosítására a bűnügyi zárlat fenntartásának helye van. Az már csak további alkotmányossági kérdés, hogy a cél hiányában a kényszerintézkedés fenntartása milyen erkölcsös és gazdaságos célra irányul.

A vagyonekobbzás elrendelése feltételeinek megszűnését követően a vagyon zárlatának fenntartása az Alaptörvény I. cikke (3) bekezdésébe és a XIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik, az ellentétes a jogalkotó által meghatározottak alapján elérni kívánt céllal arányos korlátozhatóság alapelvével.

4.2. Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése sérelme

A bírói döntés szerint, ha a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazásának szükségessége merül fel, annak elrendelése a jogerős végzés szerint kötelező. A II. fokú bíróság álláspontja szerint *„nem foghat helyt a jogi képviselő azon érvelése, mely szerint szükségtelen lenne a zár alá vétel, annak mérlegelése pedig, hogy a vádemelés után egy esetlegesen elmarasztaló ítéletet hozó bíró mekkora pénzösszegű pénzbírságot fog alkalmazni, nem nyomozási bírói feladat, de nem is az ő határazatát felülbíráló másodfokú bíróságra tartozik”*.

Az Alaptörvény 28. cikk sérelme, a jogszabály szövegének értelmezése körében itt is tetten érhető a bírói döntésben, hiszen a 2001. évi CIV. tv. 11.§ (1) bekezdése szövege

- kifejezetten a nyomozási bíró hatáskörébe utalt,
- mérlegelő-értékelő tevékenységet szabályoz az alábbiak szerint:

„Ha a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazásának szükségessége merül fel, a zár alá vételt a jogi személlyel szemben előreláthatóan alkalmazásra kerülő pénzbírság végrehajtásához szükséges dologra, vagyoni értékű jogra, követelésre vagy szerződés alapján kezelt pénzeszközre kell elrendelni.”

A bíróság az idézett álláspontjának kifejtésével kibújt a hatáskörbe utalt döntési kötelezettsége alól, ugyanakkor rá kívánunk mutatni arra is, hogy a bírói döntés így lényegében egy előrehozott ítélet, amelyben a bíróság azt az álláspontját fejezi ki, hogy a jogi személlyel szemben maximális értéken kiszabott pénzbírság semmilyen mérlegelési szempontot nem tűró feltétlen követelmény, amelynek biztosítására a zárlat elrendelése kötelező.

A közzétett bírósági határozatok⁹ tartalma szerint semmiképpen nem lehet automatizmus a gyanúsításban szereplő vagyoni hátrány háromszoros értékére vonatkozó zár alá vétel

⁹ Fővárosi Bíróság 9.B. 529/2010. sz. határozata
Szegedi Ítéltábla Bf.556/2015/24. határozata

elrendelése anélkül, hogy a jogi személynek az eljárás során tett nyilatkozatait, illetőleg tanúsított magatartását ne vonná a bíróság értékelés alá.

A mindösszesen 647.510.000.-Ft összértékű kényszerintézkedés fenntartása az indítványozónak a vagyona fölötti rendelkezés szabadságához, a tulajdonhoz fűződő alkotmányos alapjogának a jogszabályi keretekkel és a zárlat céljával összeegyeztethetetlen korlátozását jelenti, nem vitathatóan a korlátozással elérni kívánt célhoz és a jövőbeni, várhatóan évekkel később, esetlegesen alkalmazható pénzbírság mértékéhez képest súlyosan aránytalan.

5.) A jogorvoslati jog kimerítése

Az indítványozónak a jogerős végzéssel szembeni további jogorvoslati lehetősége a Be. rendelkezései alapján nincs.

Kinyilatkozom, hogy az ügyben felülvizsgálati, illetőleg perújítási eljárás nincs folyamatban.

Az előadottak alapján

indítványozom,

hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság az Abtv. 43. § rendelkezései alapján állapítsa meg a Szegedi Törvényszék 5.Bnyf.264/2017/2. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességét, és a döntést az I. fokú döntésre is kiterjedő hatállyal semmisítse meg, továbbá utasítsa az eljáró bíróságokat új eljárásra és új határozat meghozatalára.

Adataink nyilvános kezeléséhez és az indítvány nyilvánosságra hozatalához hozzájárulunk.

Csatolt mellékletek, melyek az indítványban foglaltakat megalapozzák:

- ügyvédi meghatalmazás,
- 18.Bny.258/2015/4. sz. végzés,
- zár alá vétel megszüntetésére szóló indítvány,
- főügyészségi átirat,
- 13.Bny.1/2017/2. sz. végzés,
- 13.Bny.1/2017/2. sz. végzéssel szembeni fellebbezés,
- 5.Bnyf.264/2017/2. sz. végzés.

Debrecen, 2017. május 17.

Tisztelettel:

Selex-M Kft. indítványozó

képviselőként:

Dr. Bencző Ákos ügyvéd